

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN “TÜRKÇE DERSİ” VE “TÜRKÇE ÖĞRETMENİ”NE İLİŞKİN METAFORLARI*

Adnan TAŞGIN**

Duygu İLERİTÜRK***

Erdoğan KÖSE****

Geliş Tarihi: Şubat, 2018

Kabul Tarihi: Mart, 2018

Öz

Bu araştırmanın amacı ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin “Türkçe Dersi” ve “Türkçe Öğretmeni” kavramlarına ilişkin metaforlarının incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan fenomenolojik modelle desenlenen bu araştırmanın çalışma grubunu 2 devlet ortaokulundaki 8. sınıfta öğrenimine devam eden 158 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan “Türkçe dersi... gibidir/benzerdir; çünkü...” ve “Türkçe öğretmeni... gibidir/benzerdir; çünkü...” şeklindeki boşluk doldurma sorusu şeklinde tasarlanmış iki sorudan oluşan form aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde hesaplamaları ve nitel yöntemler arasında yer alan içerik analizi çözümlene tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler Türkçe dersine ilişkin 49 metafor, Türkçe öğretmenine ilişkin 48 metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları 8.sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine ve Türkçe öğretmenine karşı olumlu ve olumsuz düşüncelerini ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: Türkçe dersi, Türkçe öğretmeni, metafor.

THE METAPHORS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS ABOUT TURKISH LANGUAGE LESSON AND TURKISH LANGUAGE TEACHER

Abstract

The aim of the study is to investigate the metaphors of 8th grade students about the concepts of “Turkish language lesson” and “Turkish language teaching”. This study was designed with phenomenological model that is one of qualitative research methods, and study group of the study was consisted of 158 students who have been studying at 8th grade in the public schools. The data was collected with the form which was developed by the researchers and had two-fill in the blank questions like “Turkish language lesson is like ...” and “Turkish Language teacher is like ...”. Frequency, percentiles and content analysis, which is included in qualitative methods, were used in the data analysis process. The results of study have presented that 49 metaphors about Turkish language lesson and 48 metaphors about Turkish language teacher have been determined to bring out. The study result has shown both

* Bu çalışma, 7-9 Mayıs tarihlerinde Gaziantep’te düzenlenen 3. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi’nde sunulan bildirinin geliştirilmiş hâlidir.

** Dr. Öğr. Ü.; Atatürk Üniversitesi, K.K. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, EPÖ, atasgin@atauni.edu.tr

*** Arş. Gör.; Atatürk Üniversitesi, K.K. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, EPÖ, duygu.birbiri@atauni.edu.tr

**** Prof. Dr.; Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, EPÖ, erdogan63@gmail.com.

positive and negative opinions of 8th grade students about Turkish language lesson and Turkish language teacher.

Keywords: Turkish language lesson, Turkish language teacher, metaphor.

Giriş

Metafor, ilişkilendirme, karşılaştırma ve benzetmeyi bir araya getiren kavram (Ahkemoğlu, 2011) olarak tanımlanırken, bir insanın farkındalığının altında yatan benzetim araçları (Massengill-Shaw ve Mahlios, 2008) olarak da tanımlanmaktadır. Yob (2003) “metafor; gizli, soyut, edebi ya da spekülatif şeyleri anlamak ve keşfetmek istedikleri zaman bireylerin kullandıkları bir yol” olarak belirtmektedir. Lakoff ve Johnson (2005; *akt.* Er-Tuna ve Mazman-Budak, 2013) metaforu; bir düşünce malzemesi, insan kavrayışının bir şekli ve sadece bir söz figürü değil aynı zamanda bir düşünce figürü olarak tanımlamıştır.

Metaforun en önemli özelliği, kişinin anlam arayışında sürece aktif bir şekilde katılmasıdır (Noyes, 2006). Herhangi bir kavrama ilişkin anlam çıkarma işi, her bir bireyin kendi deneyimlerinin ve anlamlandırma sürecinin bir araya getirildiği bir süreçtir. Kişilerin deneyimleri ve bilgileri metaforun anlamlandırılacağı bağlamla ilgili değilse, aradaki bağlantı tamamıyla bozulabilir (Ashton, 1994; *akt.* Noyes, 2006). Metafor, sadece mecazi değil aynı zamanda aklın yapısını da oluşturur. Metaforik ilişkiler kavramsal sistemlerin önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Martinez, Saulea ve Huber, 2001).

Metafor çok yönlü bir kavramdır. Metafor bilincimizin, algılayışımızın ve düşüncemizin bir parçasıdır. Bilişselci bilim insanları, düşüncenin kavramsal yapı ve görüntü şeması kategorisi ile nöronların uyumluluğuyla yapılandırıldığını metafor ile açıklamaktadırlar. Dil algılayışımızın bir ifadesidir ve algılayışımız dil aracılığıyla oluşturulur. Metafor dil ve öğrenme arasındaki ilişkiyi açıklayan önemli bir araçtır (Woollard, 2005). Metafor aynı zamanda edebiyat ve retorikle de ilgilidir. Yazmanın ve konuşmanın daha renkli ve cazibeli olmasına yardımcı olan sanatsal bir araçtır metafor. Metafor günlük yaşam ve dilin bir parçasıdır (Woollard, 2005). Metafor, bireylerin kendilerini ifade edebilmelerine imkân sağlayan bir dil ögesidir (Lü, Liang ve Chen, 2017).

Metafor, eğitim ile ilgili problemlerin anlaşılması ve farklı bakış açılarının ortaya çıkarılması için önemli bir araçtır. Çeşitli öğretim stilleri ve program teorileri, soyut kavramlarla, somut kavramlar arasındaki ilişki daha basit bir şekilde metafor aracılığıyla ortaya çıkarılabilir (Oxford *vd.*, 1998).

Eğitimde metaforlar; planlama, eğitim programı geliştirme, öğrenmeyi teşvik etme ve yaratıcı ve eleştirel düşünceyi geliştirmede (Aydın ve Pehlivan, 2010) ve karmaşık kavram ve

olguların açıklanmasında öncelikle tercih edilen bir araçtır (Semerci, 2007). Metafor kullanımı aynı zamanda dil öğretimi alanında da yaygın olarak başvurulan yöntemlerden birisidir. Öğrencilerin yabancı dile yönelik algılarının da dile yönelmede ve onu etkili biçimde öğrenmelerinde etkisi bulunmaktadır. Bu çerçevede öğrencinin zihin dünyasında yabancı dile ilişkin geliştirdiği metaforik algılar dil öğrenme sürecinin niteliğini belirleyici bir faktör olmaktadır. Çünkü bireyin günlük yaşamında zaman zaman algılar olguların önüne geçebilmekte ve onu yönlendirmede daha etkili olmaktadır (Kesen, 2010: 108).

Bireyin bir derse veya bir konuya karşı algıları, olumlu ise karşılık verme isteği gösterme, karşılık vermekten tatmin duyma, olumlu bir yönü, bir değeri olduğu gibi kabullenme, bir değeri olduğunu kabul etme, bir değer olarak kabulüne taraftar olma gibi davranışlar sergilemektedir (Özçelik, 1992). Bu bağlamda eğitimde öğrencilerin algılarının özellikle ilkokul ve ortaokul dönemlerinde oluştuğu düşünüldüğünde, öğrencilerin derslere ve öğretmenlere karşı olumsuz algılarının tespit edilmesinin gerektiği söylenebilir. Özellikle diğer derslere de temel teşkil eden Türkçe dersi ve Türkçe öğretmenine ilişkin öğrencilerin algılarının araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Dil, insanların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan ve hemen hemen bütün öğrenme faaliyetlerinde rol oynayan doğal bir araçtır. Yabancı dil öğrenmede metaforlar öğrenme sürecine yönelik öğrencilerin düşüncelerini ve algılarını ortaya çıkarmada kullanılmaktadır (Kesen, 2010: 108). Olumlu metaforik algılar yabancı dil öğrenimini pozitif yönde etkilerken, olumsuz metaforik algılar da tersi bir sonuç verebilmektedir (Gömleksiz, 2013). Dil öğretiminin temel hedefi, öğrencilerin, dilin farklı bağlamlarda aldığı görünümleri kavramaları, dil aracılığıyla kendilerini ifade edebilmeleri, değişik bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmektir. Türkçe Dersi ile de öğrencilerin kazanımlar ve etkinlikler aracılığıyla dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirmeleri, dilin imkân ve zenginliklerinin farkına vararak Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanmaları hedeflenmektedir (MEB, 2006).

Bu doğrultuda araştırmanın amacı, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi ve Türkçe öğretmenine ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesidir.

Yöntem

Araştırma deseni

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin, Türkçe dersi ve Türkçe öğretmenine ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Fenomenolojik yaklaşım, insanların deneyimi nasıl

anlamlandırıldığını ve hem bireysel olarak hem de paylaşılan anlam olarak deneyimi bilince nasıl dönüştürdüklerini keşfetme üzerine odaklanmaları (Patton, 2014: 104) ve herhangi bir kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerin ortak anlamı olarak (Creswell, 2013: 77) olarak ifade edilmektedir. Bu çalışmada da, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin yaşanmış deneyimlerine bağlı olarak Türkçe dersi ve Türkçe öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının incelenmesi amaçlandığından dolayı, nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan fenomenolojik yaklaşımın desen olmasına karar verilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde ise “içerik analizi” tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2008), içerik analizinin temel amacının toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmak olduğunu, betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan verilerin içerik analiziyle daha derin bir işleme tabi tutulduğunu ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temaların bu analiz sonucu elde edildiğini belirtmişlerdir.

Katılımcılar

Bu araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Erzurum il merkezinde yer alan 2 ortaokuldaki, 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenmiş 8. Sınıfta öğrenim gören 158 öğrenciden oluşmaktadır. Ölçüt olarak 8. Sınıf öğrencilerinin tercih edilme nedeni Türkçe dersi ve Türkçe öğretmenine ilişkin üretecekleri metaforlarda daha fazla yaşanmışlıklarının bulunmasından dolayıdır.

Veri toplama ve analiz süreci

Araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerinin “Türkçe Dersi” ve “Türkçe Öğretmeni” kavramlarına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için onlara “Türkçe dersi ... gibidir/benzerdir; çünkü ...”, “Türkçe öğretmeni ... gibidir/benzerdir; çünkü....” biçiminde sorulmuş iki sorudan oluşan bir form kullanılmıştır. Öğrencilerden bu cümleleri kendi algılama biçimlerine bağlı olarak tamamlamaları istenmiştir. Öğrencilere araştırma konusu ve gerekçesi hakkında bilgi verilerek formlar dağıtılmış, yaklaşık 10-15 dakika sonra toplanmıştır.

Katılımcıların geliştirmiş oldukları metaforlarla ilgili veriler, kodlama ve ayıklama aşaması, örnek metafor imgesi derleme aşaması, kategori geliştirme aşaması, geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması ve nicel veri analizi aşaması olmak üzere beş basamakta analiz edilmiştir.

Kodlama ve ayıklama aşamasında öncelikle öğrenciler tarafından üretilen metaforların alfabetik sıraya göre bir listesi yapılarak her katılımcının belirttiği metafor bir kelime olacak şekilde kodlanmıştır. Öğrencilerden toplanan formlardan, herhangi bir metafor imgesini içermeyen formlar ile boş bırakılan formlar analiz dışında bırakılmıştır. Araştırmaya 158

öğrenci katılmıştır ancak bazı formlarda metafor ifadesi olmadığı için ya da metafora ilişkin açıklama olmadığı için kapsam dışında bırakılmıştır. Bulgularda bazı metafor tablolarındaki sayılardaki farklılık bu durumdan kaynaklanmaktadır.

Örnek metafor imgesi derleme aşamasında analiz dışında bırakılan formlardan sonra kalan metaforlara ilişkin örnek metafor ifadeleri seçilerek yazılmıştır. Ayrıca belirtilen metaforların hangi katılımcı tarafından belirtildiğine ilişkin bazı kısaltmalar kullanılmıştır. Örneğin “Ö” öğrenci kısaltması olarak, “K” kız öğrenci, “E” erkek öğrenci ve “1” gibi numaralandırma ise alıntı yapılan öğrenci sayısını ifade etmektedir.

Kategori geliştirme aşamasında öğrenciler tarafından Türkçe dersi ve Türkçe öğretmeni kavramları ayrı ayrı ele alınarak, her kavrama ilişkin üretmiş oldukları metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak benzer kavramsal kategoriler altında birleştirilmiştir.

Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşamasında verilerin detaylı olarak analiz edilmesi ve araştırmada elde edilen metaforlara ilişkin en iyi temsil edebileceği düşünülen örnek metafor ifadeleri derlenerek yazılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak içinse oluşturulan kavramsal kategorilere ilişkin uzman görüşüne başvurulmuştur. Karşılaştırma sonuçları Miles ve Huberman’ın (1994: 64) formülü (Güvenirlilik=Görüş birliği/görüş birliği + görüş ayrılığı x100) kullanılarak hesaplanarak uzman ile araştırmacının değerlendirmeleri arasındaki uyum değeri hesaplanmıştır. Bu değer %90 ve üzeri olduğu durumlarda istenilen düzeyde bir güvenilirliğin sağlandığı ifade edildiği (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Saban, 2008; Saban, 2009) ve bu araştırma için hesaplanan değer de %93 olduğu saptanmıştır.

Bilgisayar ortamına verilerin aktarılması ile de verilere ilişkin frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır.

Bulgular

Bulgular kısmında Türkçe dersi ve Türkçe öğretmeni kavramlarına ilişkin ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin algılarını yansıtan metaforların analizi yer almaktadır. Öğrenciler Türkçe dersine ilişkin 49 metafor, Türkçe öğretmenine ilişkin ise 48 metafor üretmişlerdir. Öğrencilerin Türkçe dersi ve Türkçe öğretmenine ilişkin geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforlara ilişkin oluşturulan kategoriler tablolar hâlinde sunulmuştur.

Türkçe dersine ilişkin geliştirilen 49 metaforun frekans ve yüzde değerleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin geliştirdikleri metaforlar

Metafor	f	%	Metafor	f	%
Ad ve Soyad	1	1.04	Işık	3	3.2
Ada	1	1.04	İğrenç Kokulu Parfüm	1	1.04
Akşam uyunan huzurlu bir saat	1	1.04	İhtiyaç	1	1.04
Anakart	1	1.04	İnsan Beyni	1	1.04
Ana Menü	1	1.04	Kabin basıncı	1	1.04
Anne	4	4.2	Kitap	5	5.2
Aydınlık	1	1.04	Makarna-Angry birds	2	2.1
Aydınlık Bir Yol	2	2.1	Meyve	2	2.1
Ayna	4	4.2	Mıknatıs	1	1.04
Bulut	1	1.04	Mutluluk	1	1.04
Bulutlar üzerinde ip atlamak	1	1.04	Özgür Kuş	1	1.04
Çağ atlatan makineler	1	1.04	Pamuk Şeker	1	1.04
Çiçek	2	2.1	Rahatlatan bir mesaj	1	1.04
Dehşet Anı	1	1.04	Sonsuzluğa Uzanan Bir Ağaç	1	1.04
Deniz	3	3.2	Şırl Şırl Akan Su-Su	5	5.2
Dil	2	2.1	Şiir	2	2.1
Doğa	1	1.04	Tarihin vasıtaları	1	1.04
Gece ve gündüz	2	2.1	Uçsuz Bucaksız Bir Diyar	1	1.04
Geçmiş geleceğe bağlayan bir köprü	1	1.04	Uyku-Karabasan	4	4.2
Gölgeden güneşe çıktığında gözlerin kamaşması	1	1.04	Yaprak	1	1.04
Güneş	13	13.5	Yayı çıkmış bir kanepes	1	1.04
Hayal kırıklığı	1	1.04	Yeni Eşya	1	1.04
Hayat	6	6.3	Yeşil Ağaç	2	2.1
Hayattan bir kesit	1	1.04	Yıldız	2	2.1
Hazine	1	1.04	Metafor 49 / Öğrenci 96		

Tablo 1 incelendiğinde 96 öğrencinin toplam 49 metafor ürettiği ve bu metaforlar içinde ise en fazla tekrar eden metaforun “Güneş (13-%13.5)” olduğu görülmektedir. Ayrıca 6 öğrencinin “Hayat (%6.3)”, 5’er öğrencinin “Kitap (%5.2) ve Su (%5.2)”, 4’er öğrencinin “Anne (%4.2), Ayna (%4.2) ve Uyk-Karabasan (%4.2), 3’er öğrencinin “Deniz (%3.2) ve Işık (%3.2)” metaforlarını ürettikleri anlaşılmaktadır. Geri kalan metaforların ise 1 ya da 2 öğrenci tarafından oluşturulduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin üretmiş oldukları metaforlar ve kategoriler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Türkçe dersine ilişkin oluşturulan kategoriler ve metaforlar

Kategoriler	f (%)	Metaforlar	f (%)
Temel bir unsur olarak Türkçe dersi	42 (43.7)	Ad ve soyad (1), Anakart (1), Ana menü (1), Anne (4), İnsan beyni (1), Güneş (13), İhtiyaç (1), Mıknatıs (1), Yıldız (2), Ayna (4), Dil (2), Doğa (1), Hayat (6), Hayattan bir kesit (1), Işık (3)	15 (30.6)
Rahatlatıcı bir unsur olarak Türkçe dersi	16 (16.6)	Çiçek (2), Rahatlatan bir mesaj (1), Pamuk şeker (1), Kabin basıncı (1), Yeni eşya (1), Gölgeden güneşe çıktığında gözlerin kamaşması (1), Akşam uyunan huzurlu bir saat (1), Aydınlık (1), Aydınlık bir yol (2), Sonsuzluğa uzanan bir ağaç (1), Makarna-Angry Birds(2), Şiir (2)	12 (24.5)
Geçmişin bir uzantısı	13 (13,5)	Tarihin vasıtaları (1), Çağ atlatan makineler (1),	7

olarak Türkçe dersi		geçmişi geleceğe bağlayan bir köprü(1), Deniz (3), Hazine (1), Uçsuz bucaksız bir diyar (1), Su (5)	(14.2)
Bilgilendirici bir unsur olarak Türkçe dersi	11 (11.5)	Kitap (5), Yeşil ağaç (2), Meyve (2), Gece ve Gündüz (2)	4 (8.2)
Olumsuz bir unsur olarak Türkçe dersi	11 (11.5)	Bulut (1), Uyku-Karabasan (4), Yayı çıkmış bir kanep (1), İğrenç kokulu bir parfüm (1), Yaprak (1), Ada (1), Dehşet Anı (1), Hayal Kırıklığı (1)	8 (16.3)
Özgürlüğün yansıtıcısı olarak Türkçe dersi	3 (3.2)	Özgür kuş (1), Bulutların üzerinde ip atlamak (1), Mutluluk (1)	3 (6.1)
Toplam	96 (100)		49 (100)

Tablo 2 incelendiğinde ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin üretmiş oldukları metaforların 6 kavramsal kategori altında toplandığı ve bu kavramsal kategoriler içerisinde ise en fazla frekansa sahip kategorinin “Temel bir unsur olarak Türkçe dersi (42-%43.7)” kategorisi olduğu görülmektedir. Diğer kavramsal kategoriler ise “Rahatlatıcı bir unsur olarak Türkçe dersi (16-%16.6)”, “Geçmişin bir uzantısı olarak Türkçe dersi (13-%13,5)”, “Bilgilendirici bir unsur olarak Türkçe dersi (11-%11.5)”, “Olumsuz bir unsur olarak Türkçe dersi (11-%11.5)” ve “Özgürlüğün yansıtıcısı olarak Türkçe dersi (3-%3.2)” şeklindedir. Belirlenen kavramsal kategorilere ilişkin örnek metafor ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

Temel Bir Unsur Olarak Türkçe Dersi: *Türkçe dersi güneş gibidir. Çünkü güneş bizim temel yaşam kaynağımızdır. Güneş olmadan yaşayamayız. Türkçe dersi de bütün derslerin temelini oluşturur. Türkçe dersi olmadan diğer dersleri anlayamayız. (Ö-K-15)*

Rahatlatıcı bir unsur olarak Türkçe Dersi: *Türkçe dersi makarna ve Angry Birds gibidir. Çünkü makarna çok lezzetlidir. Angry Birds ise sürükleyicidir. Türkçe dersinden de oldukça zevk alıyorum ve çok akıcı geçiyor. (Ö-E-27)*

Bilgilendirici bir unsur olarak Türkçe dersi: *Türkçe dersi kitap gibidir. Çünkü kitaplardan bizler birçok bilgiyi öğrenebiliriz. Türkçe dersinde de aynen kitapların bize öğrettikleri gibi çok şey öğreniriz. (Ö-K-32)*

Olumsuz bir unsur olarak Türkçe dersi: *Türkçe dersi karabasan gibidir. Çünkü karabasan uykuda gelip nasıl seni rahatsız ediyorsa ve bir an önce uyanmak istiyorsan, Türkçe dersinde de hiç zaman geçmiyor ve bir an önce bitmesini istiyorum. (Ö-E-2)*

Geçmişin bir uzantısı olarak Türkçe dersi: *Türkçe dersi hazine gibidir. Çünkü hazineler nasıl geçmiş günümüze kalan değerli eşyaları barındırıyorsa, Türkçe dersi de geçmişten günümüze kendini koruyan ve çok zengin bir yapıya sahip bir derstir. (Ö-K-58)*

Özgürlüğün yansıtıcısı olarak Türkçe dersi: *Türkçe dersi bulutların üzerinde ip atlamak gibidir. Çünkü bulutların üzerinde ip atlamak insanı nasıl mutlu ederse, Türkçe dersinde de kendimi bulutların üzerinde özgür hissediyorum. (Ö-K-43)*

Öğrencilerin Türkçe öğretmenine ilişkin geliştirdikleri 48 metafora ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Öğrencilerin Türkçe öğretmenine ilişkin geliştirdikleri metaforlar

Metafor	f	%	Metafor	f	%
Ağaç	1	0.9	İnternet	1	0.9
Akraba	1	0.9	Kaptan	1	0.9
Angry Birds	1	0.9	Karınca	1	0.9
Anka	1	0.9	Kitap	12	11.2
Anne	14	13.1	Gelecek yolunu aydınlatıcı	1	0.9
Aristokrat ailesinin bir üyesi	1	0.9	Kavun	1	0.9
Assain Creed 3 (Oyun)	1	0.9	Kılavuz	1	0.9
Asker	1	0.9	Melek	9	8.4
Aslan	1	0.9	Mum Işığı	2	1.8
Ateş	1	0.9	Mürekkebi sonsuz bir kalem	1	0.9
Aynanın Anahtarı	1	0.9	Ormanda kalmış tek bir papatya	1	0.9
Ayraç	1	0.9	Psikolog	1	0.9
Bilgi Kutusu	5	4.6	Pul Biber	1	0.9
Bir gül bahçesinin bahçıvanı	1	0.9	Sevinçli bir haber	1	0.9
Can	1	0.9	Sözlük	1	0.9
Çiçek	2	1.8	Şeker	2	1.8
Çikolata	1	0.9	Tebeşir	4	3.6
Dili öğretmeye yarayan suyu bize içeren kişi	1	0.9	Test	2	1.8
Eziyet	1	0.9	Tarihi geçmiş çikolata	1	0.9
Güneş	8	7.8	Toprak	1	0.9
Hayat	5	4.6	Yaşam Koçu	1	0.9
Işık	6	5.6	Yeni açan güzel kokulu bir gül	1	0.9
İğne	1	0.9	Yeni aldığımız kalemi kullanınca duyduğumuz sevgi	1	0.9
Klasik Müzik	1	0.9	Yüzme Öğretmeni	1	0.9

Metafor 48 / Öğrenci 107

Tablo 3 incelendiğinde 107 öğrencinin toplam 48 metafor ürettiği ve bu metaforlar içinde ise en fazla tekrar eden metaforların “Anne (14-%13.1)” ve “Kitap (12-%11.2)” olduğu görülmektedir. Ayrıca 9 öğrencinin “Melek (%8.4)”, 8 öğrencinin “Güneş (%7.8)”, 6 öğrencinin “Işık (%5.6)”, 5’er öğrencinin “ Bilgi Kutusu (%4.6) ve Hayat (%4.6)”, 4 öğrencinin “Tebeşir (%3.6)”, 2’şer öğrencinin “Çiçek (%1.8)”, “Mum Işığı (%1.8)”, “Şeker (%1.8)” ve “Test (%1.8)” metaforunu ürettiği anlaşılmaktadır. Geri kalan 36 öğrencinin her biri ise birer metafor üretmişlerdir.

Öğrencilerin Türkçe öğretmenine ilişkin üretmiş oldukları metaforlar ve kategoriler Tablo 4’de yer almaktadır

Tablo 4: Türkçe öğretmenine ilişkin oluşturulan kategoriler ve metaforlar

Kategoriler	f (%)	Metaforlar	f (%)
Bilgi sağlayıcı olarak Türkçe öğretmeni	65 (60.7)	Ağaç (1), Anne (14), Aristokrat ailenin bir üyesi (1), Aynanın anahtarı (1), Bilgi kutusu (5), Çiçek (2), Güneş (8), Hayat (5), Işık (6), İnternet (1), Kitap (12), Mürekkebi sonsuz bir kalem (1), Mum Işığı (2), Sözlük (1), Sevinçli haber (1), Tebeşir (4)	16 (33.3)
Rahatlamayı sağlayıcı bir unsur olarak Türkçe öğretmeni	15 (14.0)	Akraba (1), Çikolata (1), Kavun (1), Melek (9), Şeker (2), Yeni aldığımız kalemi kullanınca duyduğumuz sevgi (1)	6 (12.5)

Uzaklaştırıcı-korkutucu bir unsur olarak Türkçe öğretmeni	10 (9.3)	Angry Birds (1), Ateş (1), Assain Creed 3 (Oyun) (1), Eziyet (1), İğne (1), Pul Biber (1), Tarihi geçmiş çikolata (1), Test(Sınav) (2), Klasik Müzik (1),	9 (18.7)
Yol gösterici ve yönlendirici olarak Türkçe öğretmeni	6 (5.6)	Anka (1), Ayraç (1), Dili öğretmeye yarayan suyu bize içeren kişi (1), Kaptan (1), Karınca (1), Kılavuz (1)	6 (12.5)
Karakter gelişimcisi olarak Türkçe öğretmeni	4 (3.7)	Psikolog (1), Yaşam koçu (1), Bir gül bahçesinin Bahçıvan (1), Yüzme Öğretmeni (1)	4 (8.4)
Biçimlendirici ve şekillendirici bir unsur olarak Türkçe öğretmeni	3 (2.9)	Gelecek yolunu aydınlatıcı (1), Toprak (1), Yeni açan güzel kokulu bir gül (1)	3 (6.3)
Otorite unsuru olarak Türkçe öğretmeni	2 (1.9)	Aslan (1), Asker (1)	2 (4.2)
Değerli bir unsur olarak Türkçe öğretmeni	2 (1.9)	Can (1), Ormanda tek kalmış bir papatya (1)	2 (4.2)
Toplam	107 (100)		48 (100)

Tablo 4 incelendiğinde ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe öğretmenine ilişkin üretmiş oldukları metaforların 8 kavramsal kategori altında toplandığı ve bu kavramsal kategoriler içerisinde ise en fazla frekansa sahip kategorinin “Bilgi sağlayıcı olarak Türkçe öğretmeni (65-%60.7)” kategorisi olduğu görülmektedir. Diğer kavramsal kategoriler ise “Rahatlamayı sağlayıcı bir unsur olarak Türkçe öğretmeni (15-%14)”, “Uzaklaştırıcı-Korkutucu bir unsur olarak Türkçe öğretmeni (10-%9.3)”, “Yol gösterici ve yönlendirici bir unsur olarak Türkçe öğretmeni (6-%5.6)”, “Karakter gelişimcisi olarak Türkçe öğretmeni (4-%3.7)”, “Biçimlendirici ve şekillendirici bir unsur olarak Türkçe öğretmeni (3-%2.9)”, “Otorite unsuru olarak Türkçe öğretmeni (2-%1.9)” ve “Değerli bir unsur olarak Türkçe öğretmeni (2-%1.9)”dir. Belirlenen kavramsal kategorilere ilişkin örnek metafor ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

Bilgi sağlayıcı olarak Türkçe öğretmeni: *Türkçe öğretmeni güneş gibidir. Çünkü güneş nasıl dünyamızı aydınlatıyorsa, Türkçe öğretmenimizde bizi aydınlatır. (Ö-K-15)*

Türkçe öğretmeni mürekkebi sonsuz bir kalem gibidir. Çünkü mürekkebi sonsuz bir kalem nasıl hiçbir zaman bitmez tükenmez ise, Türkçe öğretmeni de bize bitmez tükenmez enerjisi ile bilgi aktarır. (Ö-K-52)

Türkçe öğretmeni tebeşir gibidir. Çünkü tebeşir tahtaya yazar yazar ve en sonunda biter. Ancak bitene kadar bilgi verir. Türkçe öğretmeni de hayatını harcar ama son anına kadar bilgi vermeye devam eder. (Ö-K-63)

Uzaklaştırıcı-korkutucu bir unsur olarak Türkçe öğretmeni: *Türkçe öğretmeni Angry Birds gibidir. Çünkü angry birds her zaman kızgındır. Türkçe öğretmeni de kızgındır. (Ö-E-27)*

Türkçe öğretmeni pul biber gibidir. Çünkü pul biber nasıl acıysa ders de o derece acı geçiyor ve sıkılıyorum. (Ö-E-49)

*Türkçe öğretmeni **tarihi geçmiş çikolata** gibidir. Çünkü tarihi geçmiş çikolata nasıl insanın keyfini kaçırırsa, Türkçe öğretmeni de çok sıkıcı ders anlatıyor ve dersi sevmiyorum. (Ö-E-72)*

*Rahatlamayı sağlayıcı bir unsur olarak Türkçe öğretmeni; Türkçe öğretmeni **melek** gibidir. Çünkü melek nasıl içimizi rahatlatırsa Türkçe öğretmeni de dersini çok iyi anlatarak bizi rahatlatır melek gibi. (Ö-K-42)*

*Türkçe öğretmeni **çikolata** gibidir. Çünkü çikolatayı çok severim ve yediğimde mutlu olurum. Türkçe öğretmenimi de gördüğümde, ders anlattığında çok mutlu olurum. (Ö-E-17)*

*Yol gösterici ve yönlendirici olarak Türkçe öğretmeni; Türkçe öğretmeni **kaptan** gibidir. Çünkü kaptan nasıl bir gemiyi usta bir şekilde gideceği yere ulaştırırsa, Türkçe öğretmeni de bizlere verdiği bilgilerle iyi insan olmamızı sağlar. (Ö-E-61)*

*Karakter gelişimcisi olarak Türkçe öğretmeni; Türkçe öğretmeni **yaşam koçu** gibidir. Çünkü yaşam koçu nasıl bireylerin gelişmesi için çalışırsa Türkçe öğretmeni de bizlerin gelişimi olarak çalışır. (Ö-K-19)*

*Biçimlendirici ve şekillendirici olarak Türkçe öğretmeni; Türkçe öğretmeni **yeni açan güzel kokulu bir gül** gibidir. Çünkü Öğretmenimiz bizi yetiştiren eken biçen sulayan bizi yetiştiren ve gül kokusunu andıran bir yapıdadır. (Ö-K-11)*

*Otorite unsuru olarak Türkçe öğretmeni; Türkçe öğretmeni **aslan** gibidir. Çünkü nasıl ormanların hâkimiyse, Türkçe öğretmeni de sınıfa o derece hâkimdir. (Ö-E-28)*

*Değerli bir unsur olarak Türkçe öğretmeni; Türkçe öğretmeni **ormanda kalmış tek bir papatya** gibidir. Çünkü ormanda kalmış tek bir papatya çok değerlidir. Türkçe öğretmeni de adeta ormanda kalmış bir papatya kadar değerlidir benim için. (Ö-K-82)*

Sonuç ve Tartışma

Türkçe dersi ve Türkçe öğretmenine ilişkin çok sayıda metafor üretilmiştir. Üretilen metaforların farklı olması öğrencilerin deneyimlerinin ve algılarının farklı olmasından kaynaklandığını göstermektedir. Yapılan benzer çalışmalar incelendiği zaman sonuçların birbirleriyle paralel olduğu görülmektedir (Ekiz ve Koçyiğit, 2012; Toker-Gökçe ve Bülbül, 2014). Metafor kullanarak öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini ifade etme becerisini gösterebilmeleri açısından önem arz etmektedir. Aynı zamanda metaforlar bireyler arası farklılıkların da ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır (Lü, Liang ve Chen, 2017).

Türkçe dersine ilişkin en çok üretilen metafor “Güneş” metaforudur. Türkçe dersine ilişkin üretilen metaforlar en çok “Temel bir unsur olarak Türkçe dersi (16 Metafor)” kategorisi

altında toplanmıştır. Metafor, kelimelerin sembolik anlamlarını ortaya çıkarmaya ve bireylerin bir başkasının ne düşündüğünü, hissettiklerini ve anladıklarını anlamalarına yardımcı olmaktadır (McEntee-Atalianis, 2011; Patterson, 2017). Bu sonuç Türkçe dersinin temel bir ders olarak algılandığının göstergesi olarak düşünülebilir. Diller kavramlar arası ilişkileri açıklamayı gerçekleştirdikleri için temel derslerden biri olarak tüm ülkeler için önem arz etmektedir (Vihma, 2012). Edebî eserler ya da dil bilim öğretimi öğrencilerin Türkçeyi diğer dersleri için temel oluşturan bir ders olarak görmelerini sağladığı düşünülmektedir. Bu doğrultuda literatürde dillerle ilgili yapılan çalışmalar ışığında dilin iletişim aracı, kavramları anlamlandırmaya ve açıklamaya yarar sağlayan bir araç olarak görülmesinin öğrencilerin bu doğrultuda metafor üretmelerine yönlendirdiği söylenebilir.

Dikkat çekici bir sonuçta Türkçe dersine ilişkin geliştirilen “Olumsuz bir unsur olarak Türkçe dersi” kategorisi altında toplanan 8 metafordur (Örneğin bulut-uyku-karabasan-yayı çıkmış bir kanep-e-iğrenç kokulu bir parfüm-yaprak-ada-dehşet anı-hayal kırıklığı). Öğrencilerin derse ilişkin olumsuz metafor üretmeleri, Türkçe dersinde karşılaştıkları olumsuz durumlardan kaynaklandığı hakkında ipuçları vermektedir. Bu bağlamda öğrencilerin derse ilişkin olumsuz duygular geliştirmelerinin derse ilişkin başarıları ve motivasyonları ile ilişkili olduğu düşünüldüğünde, bu olumsuz izlenimlerin giderilmesinin öğrencilerin derse ilişkin olumlu duygular geliştirmeleri açısından önemli olduğu söylenebilir. Ders içerisinde yapılacak etkinliklerin öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda çeşitlendirilmesinin dersi öğrenciler açısından daha aktif ve etkili hale getirebileceği ve olumlu duygular geliştirecekleri söylenebilir.

Türkçe öğretmenine ilişkin en çok üretilen metafor “Anne (14)” metaforudur. Özellikle ilköğretim öğrencileri, öğretmenlerini onlara yol gösterici ve yeni bir şeyler öğretecek birisi olarak görme eğilimindedirler. Kendilerine yeni bir şey öğrettikleri için öğrenciler, öğretmenlerini anneleri yerine koymaktadırlar. Bu sonuca benzer sonuçlar alanyazında da vardır (Farrell, 2006; Gulati, 2013; Nawaz, 2013). İncelenen çalışmalar doğrultusunda çocukların yaşamlarında annelerinin çok önemli bir yeri olduğu ve bu yüzden öğretmenlerini tanımlarken de anne metaforunu sıklıkla kullandıkları söylenebilir. Öğrencilerin aile bireylerine benzer bir şekilde öğretmenlerinin kişilik özelliklerini de kendilerine rol model aldıkları görülmektedir (Schiff ve Tatar, 2003). Bu bağlamda Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin yaşamlarında önemli bir yere sahip olduğu ve bunu ifade ederlerken de bir çocuğun yaşamındaki önemli bir yeri olan anne ile bağdaştırdıkları görülmektedir.

Türkçe öğretmenine ilişkin üretilen metaforlar en çok “Bilgi sağlayıcı olarak Türkçe Öğretmeni” kategorisi altında toplanmıştır. Bu sonuç Türkçe öğretmenin olumlu bir şekilde algılandığının göstergesi olarak düşünülebilir. Eğitim programının 2005 yılında yapılandırılması

eğitim anlayışına göre yeniden düzenlenmesiyle okullarda geleneksel anlayış yerini öğrenci merkezli modern anlayışa bırakmıştır. Öğretmenler yapılandırmacı eğitim anlayışına göre bilgi aktaran rolünden öğrencileri bilgi edinmeye yönlendiren kılavuz rolünü üstlenmeye başlamışlardır (Diana, 2014; Duthie ve Garden, 2010). Türkçe öğretmenine ilişkin üretilen metaforların en çok bilgi sağlayıcı olarak Türkçe öğretmeni kategorisi altında toplanması sonucundan hareketle okullarda geleneksel eğitim anlayışlarının halen hâkim olduğu söylenebilir. Öğrencilerin dilsel becerilerinin gelişiminde özellikle dil öğretmenlerinin rolünün büyük olduğu görülmektedir. Bu bağlamda da öğrencileri dilsel becerileri üretmelerine yardımcı olmaları ve zaman zaman iletişim etkinlikleri içerisinde grup arkadaşı olarak rol almaları gerekmektedir (Diana, 2014). Bu durumda da öğretmenlerin öğrencilere etkinliğin gerçekleşmesi için gerekli bilgiyi oluşturmalarına ve edinmelerine yardımcı olmaları bilgi sağlayıcı rollerinin daha aktif olarak ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu nedenle bu kategori altında üretilen metaforların daha fazla yer aldığı söylenebilir.

Bir diğer sonuç ise; Türkçe öğretmenine ilişkin olarak geliştirilen olumsuz metaforlar “Uzaklaştırıcı-korkutucu olarak Türkçe öğretmeni (9 metafor)” altında toplanmıştır. (Örneğin, angry birds-ateş-assain creed 3 (oyun)-eziyet-iğne-pul biber-tarihi geçmiş çikolata-test (sınav)-klasik müzik). Bu durum öğrencilerin dersin öğretmenine ilişkin olumsuz tutuma sahip olmalarından kaynaklandığını göstermektedir. Bu sonucun örneklem grubunda yer alan öğrencilerden ve dersleri yürüten öğretmenlerden kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiği zaman 8. sınıf öğrencilerinin “Türkçe dersi” ve “Türkçe öğretmenine” ilişkin ortaya koyduğu metaforların olumlu yönde olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin Türkçeye ve Türkçe öğretimine karşı olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir. Ancak dikkat edilmesi gereken husus ise çok fazla öğrenci olmasa da gerek üretilen metafor, gerekse metafor açıklamalarından bazılarının olumsuz olması öğrencilerin derse ve öğretmene karşı olumsuz duygulara sahip olduklarını göstermektedir. Bir öğrencinin derste başarılı olmasının en önemli unsurları arasında yer alan derse ve öğretmene karşı olumlu duygular içerisinde olması durumu göz önünde bulundurulmalıdır.

Araştırma sonuçlarından hareketle öğrencilerin Türkçe öğretmenlerine ilişkin farklı metaforlar aracılığıyla benzetimler yaptığı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda öğrencilerin öğretmenlerine karşı olumlu ve olumsuz pek çok duyguya ve algılamaya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle öğretmen ve ders ile ilgili olumsuz metaforlar kullanan öğrencilerin de düşüncelerini göz önünde bulundurarak bu durumun nedenleri araştırılarak olumsuz duyguların ortadan kaldırılması için gerekli önemlerin alınması sağlanabilir.

Kaynaklar

- AHKEMOĞLU, H. (2011). *A Study on Metaphorical Perceptions Of EFL Learners Regarding Foreign Language Teacher*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AYDIN, İ. S. ve PEHLİVAN, A. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının “Öğretmen” ve “Öğrenci” Kavramlarına İlişkin Kullandıkları Metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818-842.
- CRESWELL, J. W. (2013). Beş Nitel Araştırma Yaklaşımı. (çev. Ed. M. Bütün ve S. B. Demir). *Nitel araştırma yöntemleri* içinde (ss. 69-110). (çev. M. Aydın). Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.
- DIANA, S. (2014). Communicative Language Teaching and Its Misconceptions about the Practice in English Language Teaching. *Bahasa ve Sastra*, 14(1), 36-43.
- DUTHIE, Ş. J. ve GARDEN, A.S. (2010). Education the Teacher the Learner and the Method. *The Obstetrician ve Gynaecologist*, 12, 273-280.
- EKİZ, D. ve Koçyiğit, Z. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmen Kavramına İlişkin Metaforlarının Tespit Edilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 2(21), 439-458.
- ER-TUNA, Y. ve MAZMAN-BUDAK, F. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarih Kavramına İlişkin Algılarının Mecazlar/Metaforlar Yardımıyla Analizi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), 609-642.
- FARRELL, T. S. C. (2006). The Teacher is an Octopus. *SAGE Publications*, 37(2), 236-248. Doi:10.1177/0033688206067430.
- GÖMLEKSİZ, M.N. (2013). Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 649-664.
- GULATI, N. (2013). Becoming a Teacher: Voices From Graduates of a Professional Teacher Education Programme. *Voices of Teachers and Teacher Educators*, 2(2), 23-35.
- KESEN, A. (2010). Turkish EFL learners’ Metaphors with Respect to English Language Coursebooks. *Novitas-Royal Research on Youth and Language*, 4(1), 108-118.
- LU, J., LIANG, L., ve CHEN, B. (2017). The Effect of Executive Control Ability on the Comprehension of Second Language Metaphor. *International Journal of Bilingualism*, 1-15. Doi:10.1177/1367006917709096.
- MARTINEZ, M. A., SAULEDA, N. ve HUBER, G. (2001). Metaphors as Blueprints of Thinking about Teaching and Learning. *Teaching and Teacher Education*, 17, 965-977.
- MASSENGILL-SHAW, D., ve MAHLIOS, M. (2008). Pre-service Teachers’ Metaphors of Teaching and Literacy. *Reading Psychology*, 29(1), 31-60. doi: 10.1080/0270271070156839.
- McENTEE-ATALIANIS, L.J. (2011). The Role of Metaphor in Shaping the Identity and Agenda of the United Nations: The Imagining of an International Threat. *Discourse ve Communication*, 5(4), 393-412. DOI:10.1177/1750481311418099

- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
- MILES, M. B. ve HUBERMAN, A. M. (1994). *An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). California: Sage Publications.
- NAWAZ, N. (2013). *Perspectives on the Status of the Teaching Profession in Pakistan: An Investigation of Trainee Teachers' Reasons for Choosing the Teaching Profession, the Role of Teacher and Problems Faced by Trainee Teachers*. Unpublished dissertation of doctorate. University of Huddersfield, United Kingdom.
- NOYES, A. (2006). Using Metaphor in Mathematics Teacher Preparation. *Teaching and Teacher Education*, 22, 898-909. doi:10.1016/j.tate.2006.04.009.
- OXFORD, R. L., TOMLINSON, S., BARCELOS, A., HARRINGTON, C., LAVINE, R. Z., SALEH, A., ve LONGHINI, A. (1998). Clashing Metaphors about Classroom Teachers: Toward a Systematic Typology for the Language Teaching Field. *System*, 26, 3-50. PII: S0346-251X(97)00071-7.
- ÖZÇELİK, D. A. (1992). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- PATTERSON, K. J. (2017). When is a Metaphor not a Metaphor? An Investigation into Lexical Characteristics of Metaphoricity Among Uncertain Cases?. *Metaphor and Symbol*, 32(2), 103-117. DOI:10.1080/10926488.2017.1297622.
- PATTON, M. Q. (2014). Nitel Araştırmada Çeşitlilik, Kuramsal Yönelimler. (çev. Ed. M. Bütün ve S. B. Beşir). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri içinde* (ss. 75-142). (çev. E. Bukova-Güzel ve H. Demircioğlu). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- SABAN, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(55), 459-491.
- SABAN, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- SABAN, A., KOÇBEKER, B.N., ve SABAN, A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- SCHIFF, M., ve TATAR, M. (2010). Significat Teachers As Perceived By Preadolescents: Do Boys and Girls Perceive Them Alike? *The Journal of Educational Research*, 96(5), 269-276.
- SEMERCİ, Ç. (2007). "Program Geliştirme" Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(1), 139-154.
- TOKER-GÖKÇE, A. ve BÜLBÜL, T. (2014). Okul Bir İnsan Bedenidir: Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Algılarına Yönelik Bir Metafor Çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 63-88.
- VIHMA, S. (2012). Design as Language - a Misconception? *ForMakademisk*, 5(1), 6-14.
- WOOLLARD, J. (2005). The Implications of the Pedagogic Metaphor for Teacher Education in Computing. *Technology, Pedagogy and Education*, 14(2), 189-204. DOI:10.1080/14759390500200201.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YOB, I. M. (2003). Thinking Constructively with Metaphors. *Studies in Philosophy and Education*, 22, 127-138.